

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Perpet ua vigilantia ne peccemus, & cura, vt modò hoc, modò aliud
peccatum eliminemus, & eradicemus affectum ad peccata, valdè illæ
arcet. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

tione, qua circa bonum particulare errare potest: ut a-
stimet aliquid esse finem, quod non est finis: vel esse vtile
ad finem, quod non est vtile: & propter hoc, in volunta-
te, in hoc vel illo sine appetendo, aut in hoc vel illo vili
eligendo, incidit peccatum voluntatis.

Alio modo, ex aliquo extrinseco, ratio deficit; cum
propter vires inferiores passionum, qua inensè mouen-
tur in aliquid, interceptur actus rationis, ut non limpi-
dè, & firmiter suum iudicium de bono, voluntati propo-
nat. Sicut cum aliquis habens rectam estimationem
de castitate seruanda, per concupiscentiam delectabilis,
appetit contrarium castitati, propter hoc, quod iudicium
rationis aequaliter à concupiscentià ligatur, ut Philo-
sophus dicit in 7. Ethic.

342. Atque hinc S. Thomas ibidem deducit cau-
sam, ob quam beati in cælo nunquam peccent,
quia ibi vterq; istorum defectuum totaliter à beatis
sollicitur, ex coniunctione ipsorum ad Deum. Nam diui-
nam essentiam videntes, cognoscunt ipsum Deum esse
finem maximè amandum. Cognoscunt etiam omnia
qua ei vniunt, vel qua ab eo distungunt in particulari,
cognoscetes Deum non solum in se, sed etiam prout est
ratio aliorum: & hac cognitionis claritate, in tantum
mens roborabitur, quòd in viribus inferioribus nullus
motus insurgere poterit, nisi secundùm regulam ratio-
nis. Vnde sicut immutabiliter bonum in generali appe-
tinus, ita immutabiliter in particulari bonum debi-
tum appetunt beatorum mentes. Supernaturalem verò
inclinationem voluntatis, facit in eis charitas perfecta,
totaliter ligans eos cum Deo. Vnde nullo modo in eis
peccatum incidere poterit: & sic erunt plenè in gratià
confirmati.

343. Meritò ergo S. Augustinus obseruauit, ho-
mines ratò in ea peccata labi que maximè hor-
rent (quia eorum fæditatem intimè agnoscunt)
viti est blasphemia, parricidium, odium Dei: alia
verò frequenter committunt, quia non agnos-
centes eorum fæditatem, ab illis non ita abhor-
rent. Ex quâ doctrinâ clarè cognosci potest, eos
ratò in peccata labi, qui diuino beneficio habent
magnam cognitionem Diuinæ Maiestatis, &
quantopere sit colenda sine vlla admittione
peccati, & cognitionem fæditatis ac grauitatis
cuiusvis peccati, & qui in omnibus actionibus
suis procedunt circumspectè, & tempus totum
in piis actionibus, Dei præsentis recordatione
conditis, expendunt, & habent intensos habi-
tus virtutum, denique, qui mediis omnibus su-
pradictis vitando, proximè ad statum beatorum
accedunt.

344. Meritò etiam S. Chrysostomus dixit: Hinc no-
bis multa peccata nascuntur, quòd non celeriter anima
lucernam accendamus: hinc fit, ut singulis diebus offen-
damus, hinc fit, ut temerè & persunctoriè multa men-
te comprehendamus. Per lucernam autem intelli-
git rerum diuinarum notitiam & doctrinam,
quam in nobis Spiritus sanctus & concionator
accendit, eaque domum mentis nostræ illu-
minat: ut sciamus quæ sint vitanda, quæ fa-
cienda.

CAPVT NONVM.

Perpetua vigilantia ne peccemus, & cura,
ut modò hoc, modò aliud peccatum eli-
minemus, & eradicemus affectum ad
peccata valdè illa arceat.

Decimumseptimum medium ad vitanda & ar-
cenda peccata, est perpetua vigilantia ne
peccemus. Talis erat in N.S. P. Ignatio, de quo
sic Massetus scribit. In perpetua erat vigilià contra
omnes rerum mortalium illecebras, & otiosam mentis
enagationem. Nec minus accuratè animum ab omni
labe tuebatur, quam qui pretiosis ornati vestibus via-
lululenti à coguntur incedere. Talis vigilia in Sanctis
fuit perpetua, & arcebat ab eis peccata. Nam vt
S. Chrysostomus ait: Sanctorum anima prouigilans
ad peccatum perueniant, resrenantur, ed quòd solertia
sint (scilicet in vsu creaturarum) semperq; vigilent.
Ideò, vt alibi idem Sanctus scriptum reliquit: h. ad
Nullus vigilans ynquam lesus est: pastores etiam non
presentibus lupis, præsidet: canes sequuntur, licet ser-
non adsint. Sed et in omni occasione vigilan-
dum est nobis ne in peccata labamur, potissi-
mum tamen in iis in quæ labi solemus. Præcla-
rè monet Seneca: Videamus quid sit, quod nos maxi-
mè concitet. Alium verborum, alium rerum contumelia
mouent. Hic vult nobilitati suæ: hic forma suæ parci-
le elegantissimus haberi cupit: ille doctissimus: hic su-
perbia impatiens est, hic contumacia. Ille seruos non
putat dignos, quibus irascatur; hic intra domum suam
est, foris mitis. Ille rogari, iniuriam iudicat: hic non ro-
gari, contumeliam. Non omnes ab eadem parte feruntur.
Scire itaq; oportet, quid in te imbecillum sit, vt id
maximè protegas. Illi enim rei maximè insidiat
dæmon. Qua de re sic S. P. N. Ignatius in exer-
citiis spiritualibus nos præmonuit: Solet aduer-
sarius imitari aliquem belli ducem, qui obsessam arcem
expugnare atque depradari cupiens, explorat à prius na-
tura & munitione loci, debiliorem partem aggreditur.
Sic nimirum & ille circum animam, & callidè inqui-
rit, quarumnam virtutum præsidis moralium scilicet
aut theologiarum, ipsa vel munita vel destituta sit:
eaq; potissimum parte machinis omnibus admo-
ruit, ac subuertere nos sperat, quam in nobis minus ca-
teris firmatam custodit amq; esse præiudicat.

Quocirca vigilantium nobis est, eà potissi-
mum in parte, ex qua nos experti sumus ab ho-
ste nostro fauciatos. Habemus enim hostem perpe-
tuum, inquit S. Chrysostomus, & fæderis nescimus.
Vnde nobis magnà vigilantia opus est, ita, vt eius frau-
des vincere, & superiores eius velis constitui possimus
&c. Neque enim vi suâ & necessitate nos vincat, sed
deceptione sola. Non autem decipiemur, si parum esse
vigiles voluerimus, & nosmetipsos attenderimus: non
quod nobis tanta sit potestas, sed quia tunc superna
gratia nobis affulget. Nam si quod nostrum est ferri-
mus, sequentur & omnia quæ Dei sunt. Quando au-
tem

tem hæc vigilantia adhibenda sit, docet S. Theodorus Studita: *Expedi*, inquit, *constituta habere quæ formidet ante terrorem: vt egregie bello commissio prodeamus in aciem. Facilis est enim animus vinci imparatus, qui haud prociuctus derepente ineat certamen.*

348. Decimum octauum medium est, fugere ea quæ quæ etiam videntur licita, solet tamen incaute procedens, eis abuti, & sic ad peccata delabi. *Agnoscamus, inquit S. Chrysostomus, laqueos venatoris diaboli, & ab ipsis procul eamus. Agnoscamus præscripta nec appropinquemus. Hoc maxima securitas in erit vobis occasio, non tantum peccata fugere, verum & qua videntur media esse, ad peccata verò nos supplantant: quale est, ridere, & iocosa verba dicere. Non manifestum quidem peccatum videtur, sed in manifestum crimen inducit: nempe sapiens ex risu, turpia nascuntur verba, à turpibus verbis, actiones turpiores. Sapiens ex verbis & risu, conuicia & contumelia de conuicio & contumelia, plaga & vulnera: (inter seculares) de vulneribus & plagis, iugulationes & homicidia. Si tibi igitur bene consulueris es, non turpia tantum verba neque turpia tantum facta neque plagas & vulnera & homicidia, verum & ipsum intempestiuum risum, & verba fugies scurrilia, quoniam subsequentiū radix, talia esse solent: Propterea Paulus inquit: Stultiloquium & scurrilitas ne prodeat ex ore vestro. Est namq; per se paruum esse videtur, magnorum tamen malorum nobis efficitur causa. Et Abbas Pinniphis apud Cassianum Coll. 20. c. 10. *Vt vnumquodq; peccatum possit extinguī, causa atque occasio per quam vel ob quam admissum est, debet primitus amputari. Id exemplis docet ibidem.**

349. Hanc ob causam sancti viri abstinebant ab aspectu fæminarum, & pulchrarum facierum: quia etsi id res sit media & ex se indifferens, tamen posita naturali inclinatione fragilitatis humanæ, solet esse causa in multis magnorum peccatorum. Nam qui amat periculum peribit in illa. *Eccles. 3. & 13. Ideo Eccles. 9. monet Spiritus Sanctus: Noli in faciem virginis intendere, ne te scandalizet vultus eius.*

350. Decimum nonum medium est. Sensim modò hoc modò illud peccatum refecare. Nam verissimū est quod ait S. Ioann. Climacus: *Diminutio mali, mali abstinentiam parit.* Hinc scripsit Thomas Kempensis: *Si omni anno vnum vitium extirparemus, cito viri perfecti efficeremur.*

351. Vigésimò, iuuat eradicatio affectus ad peccata. Nam vt Abbas Theonas apud Cassianum ait: *Verè dominationem in illo non potest exercere peccatum, qui dominatur affectibus peccatorum.*

352. *Confirmantur Primò, omnia supradicta, respondendo ad causas, ob quas quidam Theologus docet non posse diu iustos vitare per longum tempus omnia peccata venialia, quamuis possit per totam vitā vitare omnia lethalia. Has autem causas prudenter adfert, quæ locum omnino habent in vulgo & fecerunt iustorum tepidorum.*

Primò, quia occasiones peccatorum venia-

lium frequentissimæ sunt, secus mortalium.

Secundò, quia venialia ex surreptione possunt committi, absq; plenā deliberatione.

Tertiò, quia mens non potest esse in tam exactā & continuā vigilantia aduersus tam frequentes & multiplices occasiones, vt in singulis momentis longi alicuius temporis totum efficiat, quod deberet vt omnia peccata vitet.

Quartò, quia homines torpescunt à tanto labore suscipiendo; et quòd sciant per peccata venialia non amitti Dei gratiam, nec incurri æternum interitum, sicut sciunt per peccatum lethale vitiumque incurri, ideo hoc vitat.

Quæ quidem causæ, omnino veræ sunt & sufficientes ad hoc, vt iusti tepidi non possint longo tempore abstinere à peccatis venialibus. At nos hinc agimus de talibus iustis, qui ex propria diligentia & labore, & ex perpetuis Diuinæ gratiæ auxiliis efficacissimis perpetuò sibi attendunt, & habendo maiorem horrorem cuiusvis peccati venialis quàm inferni, toto conatu & curâ, & penè assiduâ cogitatione, ne illud committant, & perpetuâ mentis occupatione in rebus diuinis, præsertim in actibus cultus & amoris Dei quodammodo immerse, totum tempus quo vigilant, expendunt, & sæpissimè Deū orant, ne illos permittat in vllam peccatum labi, & dum peccandi occasio externa vel interna imaginatio aut cogitatio se ingerit, statim ab illâ resiliunt, eam reiciunt cum magno impetu & horrore, quantum in eis efficit Dei gratia & profunda cognitio fæditatis peccati & cuiusvis minimæ Dei offensa.

Sunt, inquit B. Laurentius Iustinianus l. de institutione & regimine Prælatorum c. 14. aliqui, quamuis non multi numero comparatione ceterorum, in omni virtute probati & perfecti, qui pro consuetudine exercitatos habent corporis & animæ sensus. Hi quidem pugnam sentiunt, sed impugnatori nequaquam etiam in parvis voluntatis assensum præbent. Tum quia Spiritus Sancti inhabitante gratiâ sunt edocti: tum quia charitatis sunt vehementissimâ flammâ succensi, quæ profecto illos roborat in certamine, ad profectum virtutum impellit, mentem trahit ad Christum, & meritorum coronat triumphis.

Denique omnia alia media supra allata, sunt directè opposita tanquam efficacissima antidota contra causas & occasiones supra commemoratas, quas tepidi negligendo, sæpè in venialia labuntur peccata.

Confirmantur secundò, supradicta verbis ipsius Doctoris loco cit. ad iunctis: Quia quod quisq; magis strenuè à principio pugnat, eò robustior euadit, maioribusq; auxiliis à Deo adiuari solet, vt melius deinceps occasiones peccatorum possit superare.

Cum ergò feruentes Dei serui, toto conatu incumbentes fugiendis & vitandis peccatis, strenuè quavis horâ innigilent, ne vllò modo peccent, & ad primam etiam in somnis dum dormiunt peccati repræsentationem, sentiant in

se ex diuinæ gratiæ auxiliis, repentinum horrorem peccati cuiusvis, semper robustiores euadunt ad illud repellendum, & hac ratione, medijs diuinis supra enumeratis, modò hoc, modò illo corroborati, resistunt peccato, & mundam ab illo animam diu conseruant.

36.
Idem re-
petit. disp.
20. col. 3.

Confirmantur teritò, supradicta alijs verbis eiusdem ibidem subiunctis: *Quia ipsa gratia & charitas habitualis ad bonum inclinatur, adumentòq; per se ipsam est, vt homo à peccatis abstineat.* Atqui iusti feruentes, perpetuò benè operando, acquirunt augmentum gratiæ & virtutum & donorum Spiritus sancti, itaq; perpetuò habent internos habitus per quos inclinantur ad abstinentiam à peccatis, & ad eliciendos actus virtutum,

qui excludunt peccata, & aditum eis præcludunt, quia vt supra dictum est ex S. Thoma: *Per quodlibet bonum potest homo impediri à peccato.* Ideo meritò Spiritus S. hoc nobis frequentium bonorù antidotum contra frequentia peccata cõmendat: *Sat agite, vt per bona opera vestra, certam vestram vocationem atque electionem faciatis.* Hoc enim facietes, non peccabitis aliquando: id est, nunquam peccabitis. Sed quia in huius vitæ fragilitate & occupationibus varijs, non possumus totius vitæ momenta in bonis operibus traducere, ideo nonnunquam etiam sanctissimi viri in aliqua pauca & indeliberata labuntur peccata ex surreptione vel ignorantia. Hæc dicta sint saluo meliore iudicio,

